

***Plan för
välbefinnande i
Barnomsorgen***

DAGHEMMEN INOM SÖDRA ÅLANDS
UTBILDNINGSDISTRIKT 2024

Bakgrund

- Södra Ålands Utbildningsdistrikt har enats om en gemensam plan gällande välbefinnande i barnomsorgen i enlighet med Läroplan för barnomsorgen på Åland som trädde i kraft 01.08.2022.
- Undersökningar visar att barn och vuxna mår allt sämre och upplever stress i större utsträckning än tidigare och i yngre ålder.
- Varje barn är unikt och värdefullt precis som det är. Alla barn har rätt att bli sedda och hörda individuellt och i grupp enligt FN:s barnkonvention.
- Alla barn har rätt till likvärdig barnomsorg i en trygg miljö där barnets livslånga lärande och positiva framtidstro byggs.
- Välbefinnande skapas tillsammans i vardagen.

Vad säger Läroplanen

- Enligt den Åländska Läroplanen för barnomsorgen ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses.
- Verksamheten skall fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet.
- I verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande. Det skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.
- Barnomsorgen skall stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal.
- Genom att bygga upp en miljö där alla har möjlighet att komma till tals och som är inkluderande och demokratisk skapas en kvalitativ barnomsorg.

Övergripande mål

- Skapa en trygg, mångsidig och inkluderande verksamhet som grund för det livslånga lärandet.
- Barnomsorgen skall vara en lärmiljö där barnet är i centrum. En stabil grund som skapas tillsammans i kollegiet och i samverkan med vårdnadshavare.
- Barnomsorgen skall vara en utvecklande arbetsplats där varje arbetstagares kompetenser tas i beaktande.
- Det pedagogiska arbetet bör formas så att alla nyckelkompetenser beaktas och stöder barnets individuella utveckling och en mångsidig kompetens utifrån alla lärområden.
- Nyckelkompetenserna är de kompetenser alla individer behöver för personlig utveckling, tillfredsställelse, social inkludering och aktivt medborgarskap enligt EU-kommissionens rekommendationer.

Det är här det börjar, Personalen

- Personal som känner sammanhållning och glädje i sitt arbete är positiva förebilder för varandra, barnen och vårdnadshavarna.
- Personalen skapar goda relationer i verksamheten vilket är centralt i en positiv lärmiljö för alla.
- Den trygga lärmiljön skapas genom gemensamt ansvar, respekt för varandra och gemensamma regler och tillvägagångssätt.
- Få möjlighet att delta i fortbildningar för att upprätthålla och utveckla yrkeskompetensen.
- Kollegialt lärande där man lyfter varandras kunskaper och erfarenheter för att tillsammans utveckla verksamheten.
- Skapa en plattform för pedagogiskt utbyte, gemensamma inspirations- och reflektionstillfällen för ökad samhörighet och likvärdighet inom distriktet.

Barnen

- I en inkluderande och demokratisk miljö få komma till tals och bli sedda.
- Att bli sedd och hörd stärker barnets delaktighet och deras självkänsla.
- Genom att vi positivt bekräftar varje enskilt barn, dess tankar, åsikter och styrkor stödjer vi välmående barn och deras självkänsla.
- Få utrymme och tid till lek.
- Delaktigheten stärks av att barnet får delta i planering, genomförande och utvärdering av verksamheten.

Leken

- Leken har en central plats och genomsyrar all verksamhet inom barnomsorgen.
- I matematik och språkliga lärtimmar är det genom lek, konkret material som lärlusten väcks. Då vi tillsammans forskar i ett tema genom att ta reda på fakta via litteratur, ikt men också sortera, laborera och kategorisera med konkret material.
- Pedagogernas främsta verktyg är leken. Språklek, mattelek, rörelselek och samarbetslekar ger ökade tillfällen för barnen att träna på färdigheter utifrån sin egen kunskap.
- Leken bör ges tid och utrymme i varierande hållbar miljö. Vi skapar tillsammans lekmiljöer som stimulerar fantasi, berättande och sociala färdigheter.
- Genom lek lär barn förstå sina känslor, andras känslor och lär sig skapa och bygga relationer. Rollek, sagor, berättandet och återberättandet stödjer barnen att lyssna på varandra och våga dela egna erfarenheter.
- Leken utvecklar barns sociala samspel, fantasi, identitet och självkänsla. I leken finns utrymme för estetik, skapande och mångfald.
- Fin- och grovmotoriken utvecklas inom leken och rörelseglädjen ökar välbefinnandet.
- Personalens delaktighet i leken och positiva förhållningssätt väcker barns nyfikenhet och lust till lek. En rik och inspirerande inomhus- och utomhusmiljö uppmuntrar till lek och utforskande.

Vårdnadshavarna

- Öppen dialog.
- Inkludera vårdnadshavarna i verksamheten.
- Bygga ett ömsesidigt öppet och positivt samarbete.
- Regelbundna utvecklingsamtal utifrån Lärloggen där barnen kan delta utifrån sin ålder.
- Sammankomster för barn och vårdnadshavare kan ordnas där nya kontakter knyts och alla inkluderas.
- Samma information till alla på enheten genom dokumentation, infobrev och digitala plattformar ex. Wilma.

Nyckelkompetenserna enligt Läroplanen för Barnomsorgen på Åland

1. Multilitteracitet
2. Kommunikativ kompetens
3. Vardagskompetens
4. Digital kompetens
5. Lärande och social kompetens
6. Kulturell kompetens
7. Entreprenörskompetens
8. Medborgerlig kompetens

Perma, positivt förhållningssätt

- **P-Positiva känslor**, känslor som tacksamhet, intresse, nyfikenhet, tillfredsställelse, glädje, stolthet och hopp.
- **E-Engagemang**, du uppslukas i en aktivitet i vilken du använder dina kunskaper men också utmanas. Du upplever flyt.
- **R-Relationer**, bygga och upprätthålla positiva relationer.
- **M-Meningsfullhet**, att få tillhöra och arbeta för något som är större än sig själv.
- **A- Att uppnå** mål, fokus på att göra framsteg, behärska färdigheter och uppnå mål och drömmar.

Perma kommer från den positiva psykologin och Martin Seligman

För att lyckas behöver vi:

- Involverade och inkluderade vårdnadshavare samt att regelbundna utvecklingssamtal hålls. Även andra trevliga sammankomster för barn och vårdnadshavare kan ordnas under året.
- Samarbeta med våra närmaste chefer.
- Samarbeta med kolleger inom barnomsorgen i SAUD, speciallärare, lärare i skolan, kuratorer, psykologer och övrig personal/instanser som är inkopplade på barnen eller verksamheten.
- Regelbunden fortbildning och en årlig budget för ändamålet.
- Tid till reflektion i arbetslaget.
- Tillräcklig personalstyrka i barngrupperna.

Utvärdering

- Planen skall vara levande och utvärderas regelbundet.
- För att skapa samhörighet och möjlighet att hjälpas åt inom distriktet träffas planeringsgruppen en gång i året för att utvärdera processen gällande välbefinnande.

Dokument som stödjer Välbefinnandet i vår verksamhet

- Barnomsorgslagen
- Läroplanen
- Arbetsplanen
- Lärloggen
- Barnhälsoplanen
- Digital plattform/Wilma
- Likabehandlingsplanen (anti-mobbing)
- Jämställdhetsplanen
- FN:s Barnkonvention

I arbetsgruppen sitter

- Annette Jansson, Föreståndare, Hammarland
- Hanna Lilja, Lärare i Bo, Lemland
- Cia Rögård, Föreståndare, Lemland
- Carita Rönning, Speciallärare i Bo, Jomala
- Christina Sjölund, Föreståndare, Lumparland
- Jenny Söderlund, Föreståndare, Eckerö
- Carola Zetterström, Föreståndare, Jomala

*Tips på material, böcker för barn på temat **Välbefinnande***

- Jag och Vi – känslor, samspel och empati. Undervisningsmaterial för förskolan. Gothia kompetens. 2021 ISBN:978-7741-282-3
- Kompisböcker, Natur och kultur, I serien finns pekböcker för de yngsta till kompisböcker för de äldsta i barnomsorgen.Handledning till personal, handdockor och böcker som förklarar barnkonventionen.
- Bamses kompismaterial hittar du att ladda ner på nätet. Materialet innehåller en kompistidning, situationsbilder, och annat som stödjer kompisskapet.
- Kompisväskan, Ett inspirationsmaterial för att jobba mobbningsförebyggande bland småbarn, materialet finns att ladda ner på Folkhälsans sida
- Dagisfred, material finns att beställa hem från folkhälsan på temat. Förebygga mobbning.
- Sagor, kolla på ditt bibliotek för det finns många sagor som stödjer välbefinnandet i vardagen.
- Styrkekort för barn, hjälper barn och vuxna att växa och utvecklas.
- Nallekort
- Styrkekort för vuxna, Åse Fagerlund
- Familjevänligt Daghem, Förbundet hem och skola. Hem och skola i Finland har material man kan ladda ner men även beställa.
- Se det goda! Lotta Uusitalo-Malmivaara. Materialet hjälper barn och vuxna att hitta sina styrkor. Finns handledning och aktivitetskort till materialet. Maskoten Styrkekråkan hjälper dig att hitta dina styrkor.

Tips på vuxenlitteratur inom temat Välbefinnade

- Se det goda, Lotta Uusitalo-Malmivaara, Kaisa Vuorinen
- Rörelseglädje för hållbara barn: fysisk aktivitet och välbefinnande i förskolan. Carina Andersson, Ullrika Fagerström 2020.
- Värna barns psykiska hälsa och välbefinnande, Margareta Öhman, 2021
- Öka välbefinnandet i skolan: Praktiska lektioner i positiv psykologi. Åse Fagerlund, 2021
- Det hållbara arbetslaget, samspel och självledarskap i förskolan, Camilla Vahlberg, 2023
- Medkänslans pedagogik , Maria-Pia Gottberg, 2017.
- Friendly dockorna med 6 olika känslor, hjälper barn att sätta ord på sina känslor.